

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesmične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.).

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, esmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in utočljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto K 20, za pol leta K 10, za 3 mesece K 5. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopol se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik kon-orci lista „Edinost“. — Tiskarna Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Voditelj poljedelskega ministrstva v Kopru.

KOPER 12. Danes ob 4. uri popoldne je prispel semkaj s parnikom „Audax“ c. kr. pomorske vlade voditelj ministrstva za poljedelstvo vit. Pop ter si je v spremstvu deželnega glavarja dr. Rizzi-ja in predsednika istrskega deželnega kulturnega sveta ogledal priprave za istrsko deželno razstavo. Potem se je vit. Pop vrnil v Trst.

Bolezen ogrskega ministrskega predsednika.

BUDIMPESTA 12. (Ogr. biro). Stanje ministrskega predsednika grofa Khuen-Hedervary-ja se je danes zjutraj zboljšalo. Mrzlica ga je pustila. Vzlic temu je treba bolniku miru, radi česar ne vsprejema za sedaj nikogar.

Hrvatski sabor.

ZAGREB 12. Zbornica je nadaljevala indennitetno predlogo. Posl. Badaj je rekel, da bo glasoval za indennitet. Potem je obširno govoril o „veleizdajniškem“ procesu in o postopanju oblastnijski proti poslancem, katerih indenniteta je bila kršena. Govornik je tozadevno napovedal predlog in izjavil, da je potrebno, da se da v procesu nedolžno zaprtim in obsojenim odškodnina in moralno zadoščenje.

Srbski kralj v Solunu.

SOLUN 12. Zjutraj rano je iz Atosa dospel semkaj s sultanovo jahto „Ertopul“ srbski kralj Peter. V pristanišču je kralja pozdravil ves konzularni zbor.

SOLUN 12. Kralj Peter se je povrnil s svoje vožnje po mestu ob 11. uri popoldne. Nato se je kralj poslovil od turških vojaških in civilnih oblastnijski in sel v pripravljene srbski dvorni vlak, ki je kmalu nato odšel.

Zrakoplovstvo.

DUNAJSKO NOVOMESTO 12. Aviatik Etrich je priredil danes dva vzleta z monoplanom Etrich II. prvega čisto avstrijskega tipa. Prvi je letel nekoliko sto metrov daleč 4 metre visoko, drugi približno 2500 metrov daleč 3 do 4 metre visoko in z brzino 80 km.

Zrakoplovec ponesrečil.

PARIZ 12. Iz Murelon-le-Grand poročajo, da je grof Verneuil padel med poletom na zemljo, ker se je njegov monoplan prevrnil. Grof se je hudo poškodoval.

Upor v Albaniji končan.

SOLUN 11. Torgut Šefket paša poroča, da razpola doslej z 24 batalijoni, ki so deloma izvedli blokado Arnautov. Trije batalijoni pridejo semkaj iz Carigrada po morju. Isti odidejo tudi v Severno Albanijo skupno z eno stotnjo ženijskih vojakov, nekoliko baterijami in brzostrelnimi topovi. Semkaj je dospel turški transportni parnik z municijo. Dva oklopna avtomobila sta morala ostati v Solunu, ker sta bila poškodovana. Preden ne dosepejo vse čete do Verisovića, ne sme se napasti Arnautov, ki so še v svojih pozicijah.

CARIGRAD 12. Glasom brzobjavnih poročil poveljnika 3. zbor se je podvrglo devet voditeljev upornikov brezpogojno. Ostali se podvržejo danes. Uporniki so izročili zaplenjene topove in sedem ujetih vojakov. Vrhni poveljnik Torgut Šefket paša je odpotoval v Drinopelj, odkoder se s štiri-

rimi batalijoni in dvema stotnjama z brzostrelnimi puškami poda v Albanijo.

Generalni štrajk v Marsilji.

MARSILJA 12. Trgovski in tramvajski uslužbenci so sklenili generalni štrajk ter so odredili, da se danes zjutraj ustavi delo v prodajalnicah in da se prepreči vožnja tramvajskih vozov.

MARSILJA 12. Trgovski uslužbenci in uslužbenci tramvaja so pričeli štrajkati. V mnogih tovarnah je delo popolnoma ustavljeno. Le malo tramvajskih vozov vozi pod varstvom policije. Za vzdrževanje reda so izdane stroge odredbe.

MARSILJA 12. Tramvajski promet je popolnoma ustavljen. Pričeli so štrajkati tudi oglasarji treh paroplovnih družb. 1500 delavcev v dokih dela. Manipulacija blaga se vrši redno. Štrajkovski odbor poroča, da štrajka 18.000 oseb.

MARSILJA 12. Splošno štrajkovsko gibanje se je poostrišlo. Na delavski borzi, kjer se vršijo shodi, vlada živahno gibanje. Moštvo dveh danes predpoludne došlih parnikov se je izkrcalo. Skoraj vse prodajalnice v notranjem mestu so zaprte.

Florence 12. Ruski minister za unanje stvari Izvolski je dospel semkaj s svojo soprogo.

Dunaj 12. Cesar je vsprejel danes ob 2. uri popoldne novoimenovanega ameriškega poslanika Riharda O' Kersena v slovesni avdijenci, na kateri mu je poslanik izročil svoje poverilno pismo.

Petrograd 12. (Petr. brz. ag.) Car Nikolaj je podelil japonskemu princu Fušimi red sv. Andreja.

„Slovenec“ in volitve na Krasu.

Tako vsklika „Slovenec“, sklicevaje se na okolnost, da je dr. Gregorinova večina znašala le 76 glasov.

V prvo „Slovenec“ falzifikuje dejstva, ko pravi, da je bil dr. Gregorin liberalen kandidat, dočim v resnici ni bil kandidat nobene politične struje in tudi ne samostojen kandidat, ampak kandidiral so ga samostojno Kraševci kakor taki. V drugo je „Slovenec“ zamolčal, da je bila udeležba na obeh straneh manjša in da je razmerje glasov proporcionalno — z ozirom na udeležbo — ostalo isto. Zadnjič dr. Gregorin 599, njegov protikandidat pa 487: na zadnji volitvi pa dr. Gregorin 470, Babič pa 392. Kdor zna nekoliko računati, si lahko izračuna, da je proporcija zadnjič in sedaj ista.

Če pa računamo, da je dr. Gregorinova večina stranka napela vse sile, tako, da je „Gorica“ z gotovostjo napovedovala padec Gregorinov; dočim ni ta poslednji niti maminca gnil in tudi ni dovolil, da bi se v „Edinosti“ pisalo njegovi kandidaturi v prihod, da ni poslal na Kras niti enega proglasa in da sploh ni bilo na Krasu nikake organizirane volilne agitacije, potem smemo pač trditi, da je doseženi uspeh naravnost nepričakovano lep in da je nevspeh na strani Gregorinove stranke. Kar je glasovalo za dr. Gregorina, je storilo to spontanno in iz resničnega prepričanja.

Z gotovostjo moremo reči, da bi bil — ako bi se bil dr. Gregorin posluževal sličnih agitacijskih sredstev, kakor se jih je posluževala nasprotna mu stranka — njegov uspeh še veliko ugodnejši. Opozarjamo, da od kakih 1500 ni šlo volit okoli 700 volil-

padale so besede kakor: „norec — pretiranec — brezsrčnež — volk“ itd. Jurkica pa se je temu smejala in povedala, „svojemu dragemu očetu“ — „svojemu dobremu papanu“, — da do sledečega meseca itak nima v šoli nikakega opravila, da torej ni povoda, da bi morala biti tam. Pa čim je stotnik hotel še prigovarjati, skočila je k njemu in mu s poljubom sredi ust zabranila nadaljnjo oporekanje ter mu je šaljivo-bolnim, skoro razžaljenim izrazom zagrozila s pristom: „Tako torej — na potu sem ti, — želja ti je, da se me otreseš čim prej, — o ti, ti hudobni papaček!“ — Starček se jej je moral nasmejati, a v stranski sobi si je otrl dve, tri debele solze.

Pa tudi ne gre kar tako! — se je oglašila stotnikova. — Treba vendar, da prej pripravimo perilo, obleko — posteljo. Za božjo vpljo! Na pol golo in raztrgano ne bomo puščali dekleta v svet, da bi se vlačila po ptujih posteljah. Vse to moramo pripraviti, — saj veš, da sirota nima ničesar. Ta korak je sličen kakor bi se imela poročiti.

Razvijala je nadalje svoje misli. Dokazovala je, da dekletu potrebuje vsaj ducat srajc, ducat robcev; družega vsaj po pol

cev, ki gotovo po veliki večini niso pristaši Gregorinove stranke. Da je bilo primerne agitacije, in da se je dr. Gregorin poslužil „Edinosti“, ki je najbolj razširjen list na Krasu, bi bila večina izostalih gotovo šla na volišče in glasovala zanj. In ravno zato, ker se dr. Gregorin ni poslužil izdatnih sredstev, ki so mu bila na razpolago, jih je bilo mnogo, ki niti do tikom pred volitvijo niso bili na gotovem, ali je dr. Gregorin v resnici kandidat. Vrh tega so njegovi nasprotniki agitirali tudi s tem, da so trdili, da dr. Gregorin ne vsprejme izvolitve, ker je odložil mandat.

Če se pomisli vse to, je dr. Gregorinova zmaga naravnost neverjetna.

Nočemo igrati vloge političnih prorokov in napovedovati že danes, kdo bo prihodnjič voljen. Tako prorokovanje je zelo nevarno, ker se prorok prav lahko blamira, kar se je ravno kar pripetilo istemu „Slovencu“, ki je tudi ob zadnjih volitvah napovedoval, da je to zadnja zmaga Gregorinova, ker da je zlezal le z 8 glasovi večine. Nočemo biti torej proroki, vendar se nam zdi vspricho gori navedenih dejstev, da v kmečkih občinah na Krasu Gregorinova stranka ne pride tako lahko do zmage in da je skoraj gotovo nasprotno: da namreč izgubi še mandat dr. Stepančiča, ki je le po naključju — vsled razcepljenosti med volilci — zlezal v deželni zbor, ne da bi bil imel večino volilcev na svoje strani. Na vsaki način potrjuje tudi nedeljska volitev, da dr. Stepančič kakor poslanec Gregorinove stranke nima večine volilcev za seboj.

To je resnica — vse drugo je prazno besedičenje.

Ustavno in politično življenje Slovencev od l. 1848. do l. 1868

Predaval dr. Bogumil Vošnjak dne 10. in 11. IV. v N. D. O.

I.

Leta 1862. je predaval Lassalle beroljskim delavcem o bistvu ustave. Rekel je: „Vsak človek govori dan za dnevom o ustavi. V vseh časnikih, družbah se neprestano govori o njej. In ako bi staval kdo vprašanje: Kaj je bistvo ustave? — bojim se, da bi le malo kdo mogel dati na to vprašanje zadovoljujočega odgovora.“

Tako je z vsemi pojmi javnega življenja. Lassalle pomenja ustava dejanske vladujoče oblastvene razmere, ki določajo smer tej ali oni družbi. Ako bi namah izginili vsi ustavni zakoni, bi se vkljub temu dejanske razmere prav nič ne izpremenile. Vladujoči sloji bi ostali na vladi. Vladujoče socialne sile nabahajo svoj izraz v ustavi, to je socialni pojem ustave. V pravem oziru pomenja ustava vso državno organizacijo, načela, ki določujejo pravice vladarja, parlamenta, socialnih skupin in državljanov. V ožjem smislu pa pomenja ustava življenje, oni državni red, v katerem sodeluje ljudstvo na zakonodaji. Ustavo pa imenujemo konečno tudi dokument, v katerem so uzakonjene državljanske pravice in v katerem je izraženo razmerje med vladarjem in državljanji.

Slovenci so narod brez zgodovine, izgubili so svojo državno samostojnost osem sto let prej, nego Čehi. Slovencem so Franki izrebrili plemstvo, Čehom pa Habsburžani. Današnje tako zvano češko plemstvo po svoji pretrežnji večini ni češko narodno plemstvo, ampak češko le u smislu

češke historično-politične individualnosti. Celo tisočletje Slovenci niso poznali lastne države, uprave, lastnega prava in zakonov. Tuje plemje jih je izkoriščalo in njim zapovedovalo. To je strašno potrpljenje brezdržavnega naroda. Ako še danes opazamo pomanjkanje pravega političnega instinkta in naravnost psihopatično strankarsko življenje, je to posledica tega dolgega političnega zaslužnja.

Slovensko ustavno življenje se začne za letom 48., ki je važnejše, nego vsa ona doba od frankovskih časov do nadopolnega leta „marčeve“ revolucije. Onega leta ni bila toliko politična svoboda odločilni činitelj, ki je izval to ljudsko gibanje, ampak to je bila kmetiska odveza. Kmet si je postal svest, kak prepad ga ločuje od aristokratskega veleposestnika, ki je govoril drug jezik, bil druge krvi. Ta zavest socialnega nasprotstva je povzročila slovenski narodni čut.

Slovenska inteligenca ni imela leta 48-ga posebno značilnih zastopnikov.

Bleiweis ni bil krepek političen temperament, ki bi odpiral svojemu narodu široke velike kulturne vidike, kakor je to storil med Čehi Palacký. Krajnc je bil preveč učenjak, ki mu je manjkala prava politična živahnost in agilnost. Posledica „marčevih“ dni je takozvana Pillerstorfova ustava z dne 25. aprila. Prva avstrijska ustava se prav nič ne vjema s kabinetnim listom, ki je bil izdan 2 tedna prej in je objubil Čehom skoraj popolno državnoopravno samostojnost. Uvod v ustavo govori o napredni smeri vseh državnih institucij, o kulturi in o duševnem razvoju narodov, takozvane človeške in državljanske pravice, ki so jih uživali Francozi že več nego pol stoletja, a so bili uvedeni stoprav sedaj v Avstriji. Strogo naravno-pravne značaja so te pravice. Vse to, kar se nam dozdeva danes tako vsakdanje, to je sad težkih socialnih borb, v katerih si je meščanstvo steklo največ zaslug. Ta borba pomenja kulturno delo in te pravice pomenjajo kulturno vrednost ogromnega dela. Pillerstorfova ustava je centralistična, med deželami cesarstva je omenjeno kraljestvo ilirsko, ki zavzema v njih isto državnoopravno mesto, kakor češko kraljestvo. Vsem plemenom je zagotovljena nedotakljivost njih narodnosti in jezika. Državni zbor je sestavljen iz dveh zbornic, senata in zbornice poslancev. Za poslednjo je uvedena občna in enaka volilna pravica, izključeni so pa dninarji, posli in siromaki. 29. marca je sprožil Bleiweis v seji kranjskega stanovskega odbora zahtevo po kraljevini Sloveniji. Ko je prišla deputacija kranjskega deželnega zbora k nadvojvodi Ivanu, je ta rekel o „zjedineni Sloveniji“: „Koristno bi bilo to na mnogo strani; povejte mi, ali to, česar želite Kranjci, žele tudi koroški, štajerski in drugi Slovenci“. Pravo središče slov. politike leta 48-ga ni bila Ljubljana, ampak dunajska „Slovenija“. Včne za presojevanje vprašanja, kako so si vodilni možje leta 48-ga predstavljali na novo urejeno Avstrijo, so debate ustavnega odbora državnega zbora v Kromeržu. Nemec Lohner je predlagal, da se naj osnuje petero narodnih držav: poljsko, češko, slovensko, laško in nemško. Palackega načrt pa je bil sledeči: ustvari se naj „nemška Avstrija“, češka, poljska, slovenske dežele, laška in jugoslovanska. Vsprejet je bil nemški načrt centralistov, po katerem se naj deli država v trinajst historičnih dežel, pa uvedejo se naj

liko mi ne zaupa, ako mu ne dam na račun gotove svote. Nekaj vsaj! Takoj, — ko kupim! A kje naj vzamemo? Jurkica odide pred prvim, — dotlej mi ne izplačajo za službo, pa dobim-li že jutri ta postranski posel? Kako, za vraga, naj vredim to stvar? — Starček se je zamislil. „No glej!“ — se je vzbudil iz svojih misli — „čemu mi bo vse to? Da mi ni takoj prišlo na um! — Vse, vse, — prodam! in izkupim, kolikor potrebujem za prvi obrok. Dobro se spominjam, da so moji tovariši take predmete vedno dobro prodajali! Bravo, bravo!“ — in potihlo, po prstih se je izmuznil na hodnik, odprl tiho — tiho staro visoko omaro ter izvlekel iz nje nekako še železom okovano školjko. Odprl je in izvlekel štiri do pet zlatih portrejev, nekoliko zlatih, širokih „port“ za „čako“ — tri ali štiri zlate pase za sabljo. Vse to je hranil doslej kakor svetinje. Za vsako teh malenkosti je znal kaj imenitnega in kaj slavnega, kar je doživel ob času, ko je nosil te znake. Na primer: „portpe“, ki je visel na sablji, je bil isti, ki ga je imel pripetega o priliki, ko ga je mladi cesar Franc Jožef ob okupaciji Kormorna odlikoval posebnim razgovorom. (Pride še.)

PODLISTEK.

Jurkica Agićeva.

Povest.

Hrvatski spisal Ka. Šandor-Gjaleki. - Prevael Fr. Orel.

Od tedaj se na stotnikovem domu ni razmišljalo o drugem, nego o Jurkicinem odhodu. Stotnikova je že skoraj obnemagovala, kadar so jo obšle take misli. Jurkica je imela prave muke ž njo. Stotnik se je — seve — kazal junaka. Gladeč svojo dolgo, sivo brado je predlagal celo, naj Jurkica ne čaka na odhod ravno zadnji dan oktobra: „Čim prej, tem bolje! Ljudstvo bo videlo, da si vneta za službo. Pomisli tudi, da si imenovana le začasno, — pa — bolje bi bilo, da so te imenovali stalno! Da, da, nesreče sin sem! — a ti pojdi čim prej, da uvidijo, da ti je služba prva stvar!“

A toliko gospa, kolikor Jurkica sta temu nasprotovali. In govor drugače dobre in blažene žene se je hipoma izpremenil in

okrožja po narodnostih. Ta predlog pa nikdar ni prišel pred zbornico, ker je vlada državni zbor razglašala za vojaško silo.

Nekaj simbol leta 48-ga je bil vseslovanski shod v Pragi. Politični dogodki onemogočajo, da bi se velike misli pretvorile v dejanja. Katastrofa, to je signatura tega leta. Kollarjeve ideje prešinjajo vse udeležnike prškega shoda. Kulturni program novoslovanstva je črpal skoraj vse iz Kollarjevega idejnega zaklada. Palacki imenuje slovanski shod prvi shod izobražencev, ki se je baval z enakopravnostjo narodov. Avstrija naj služi kakor vzor narodnostne države. V pripravljalnem odboru je bila zastopana najvišja češka aristokracija. Grof Thun, ki naj bi bil otvoril shod kakor predsednik pripravljalnega odbora, je pravčasno zbolel. Izmed Slovencev so bili v Pragi: Globočnik, Sparavec in Stanko Vraz. Miklosić je bil zadržan. Shod je imel izrecno avstrijsko-slovanski značaj, to je: smatralo se je ohranitev Avstrije za predpogoj razvoja slovanskih narodov. Leto 48. je končalo s popolnim neuspehom in porazom, kakor ono pa tudi praški slovanski shod. Ko je Safarik čul, da je izbruhnila v Pragi vstaja, zaplakal je, ker je vedel, da je delo slovanskega shoda, kakor tudi reforma Avstrije pokopana. V onih binkošnih dneh je Bakunin, člen slovanskega shoda, na barikadah vnel praške meščane v boj. Slovanski shod je bil razbit, njega člani so pobegnili.

Dnevne novice.

Ruski špijoni v Bukovini? V Černovicah so bili aretovani trije Rusi, obdolženi volonstva, in sicer Vasilij Ivanov, kozaki hetman in Jurij Schryer, profesor iz Odese, dočim se za tretjega še ne ve, kdo je. Pri njih so našli mnogo kompromitujočih spisov.

Demonstracije proti Briand. Na nekem banketu, ki ga je priredil francoski min. predsednik Briand, je prišlo do velikih, Briandovih sovražnih demonstracij. — Večja družba anarhistov in revolucionarjev je udrila proti udomu dvorane, kjer se je vršil banket in pričela bombardirati okna s kamenjem. Med Briandovimi prijatelji in anarhisti je prišlo do spopada, pri katerem je bilo oddano več streliv iz revol. verja.

Občinstvo mesta Saint-Chamond, je odhajajočemu Briandu, ki se je odpeljal z avtomobilom, priredilo burne ovacije.

Bolgarsko-turški obmejni spopadi nikakor nečesto prenehajo, vzlic obisku carja Ferdinanda v Carigradu. Te dni je prišlo zopet do takega spopada pri Klissakule (vilajet Drinopolje), kjer so prvi začeli streljati Bolgari. Porta je izročila bolgarski vladi noto, v kateri zahteva, naj se krivce kaznuje in ukrene vse potrebno, da se spopadi ne ponove.

Mučenika Adam in Valerijan Pribičevič v „veležaljniškem“ procesu zagrebškem sta izrazila željo, naj se jima ne prireja nikakih ovacij in komersov o priiliki njih osvobojenja in skoro dveletne ječe.

Na občinskih volitvah v Karlovcu je v prvem razredu, ki je volil včeraj, sijajno zmagala lista hrvatsko-srbske koalicije. Pod Rauchovo strahovladno je ta razred volil vedno Rauchove kandidate. Tudi v drugem in tretjem razredu je zmaga koalicije zagotovljena.

„Chantecler“ tudi v Zagrebu ni imel uspeha. Občinstvo je vsprejelo predstavo, ki se je vršila minolo nedeljo, zelo hladno in apatično.

Italijanski republikanci so imeli te dni svoj kongres, ki je bil zaključen včeraj. Na kongresu je govoril tudi znani iredentovec Barzilai.

Hofrichterjev proces. Kakor se zatrjuje v vojaških krogih, se bo vršil Hofrichterjev proces dne 24. t. m.

Domače vesti.

Resnicoljubje „Slovenčevih“ tržaških informatorjev. „Slovenec“ se je bil spravil te dni tudi na tržaškega odvetnika g. dr. Frana Brnčiča z neresničnimi sumnjičenji in podtikanji, vsled česar je poslal rečeni g. odvetnik „Slovencu“ nastopni popravek:

Slavno uredništvo „Slovenca“

Ljubljana.

V smislu § 19 tiskovnega zakona zahtevam, da uvrstite v prihodnjo številko „Slovenca“ sledeči

Popravek

1.) Ni res, da sem se jaz najbolj jezil na „Edinost“ radi znane novice o dopisovanju „Gospodarske zveze“ v italijanskem jeziku, temveč je res, da sem odobral vprašavno notico.

2.) Ni res, da sem jaz podpredsednik „Narodne delavske organizacije“, temveč je res, da sem le navaden odbornik.

3.) Ni res, da pošiljam podružnici „Gospodarske zveze“ v drugim Slovincem laške dopise, temveč je res, da s podružnico „Gospodarske zveze“ sploh nimam in nisem imel nikakega opravila in da slovenskim strankam pošiljam vedno slovenske dopise.

4.) Ni res, da se poslužujem pri slov. strankah laščine, temveč je res, da se poslužujem pri slovenskih strankah vedno in izključno slovenščine.

5.) Ni res, da sta v moji pisarni kot koncipienta dva generala N. D. O., dr. Josip Mandić in dr. Ivan Rismondo, temveč je res, da dr. Ivan Rismondo ni niti član N. D. O.

6.) Ni res, da se silim na površje v svrhu, da postanem predsednik N. D. O., temveč je le res, da sem po svojih skromnih silah gledal, da vestno izvršujem dolžnosti odbornika N. D. O.

7.) Ni res, da nisem zmožen slovenščine, temveč je res, da se kot isterski Hrvat — dasi ne delam nikake razlike med hrvaščino in slovenščino — trudim vedno, ko občujem s Slovenci, govoriti z njimi v pravilni slovenščini.

Dr. Fran Brnčič l. v. odvetnik v Trstu.

Na temni točki! Takov je naslov članka, ki ga je prinesel „Slovenec“ od minole sobote na odličnem mestu o tržaških — „utiskih“. Zanesla je člankarja — kakor sam pripoveduje — burja v Trst za nekoliko tednov, da je imel prilike za opazovanje in nabiranje „utiskov“. In kolikor treba, je še uredništvo poskrbelo v posebnih noticah, da se sobotna „Slovenčeva“ številka prezentira kakor nekaka zbirka uzorcev o tržaških — neslanostih, med katere pa je pisec uvodnega članka tu pa tam vrgel kako zrno resnice. Ali temu zopet na eni strani ne ve pravih vzrokov postanka, a na drugi strani izvaja iz zrnca resnice najabsurdnejše zaključke, piše neslanosti, in se ob velikih stvarih potaplja v malenkostih, ali pa se izgublja celo v direktne laži. Vsi ti „utiski“ nosijo na čelu znake duševne revščine in nizkotnosti izvestnih njegovih informatorjev. Efekt pa je bil tudi naravnost velikanski: že dolgo se niso ljudje v Trstu tako priščno smejali kakor v nedeljo, ko so prečitali „Slovenčev“ uvodni članek in tozadevne spopolnjevalne notice.

V kolikor se na to duševno revščino, ki so jo možu, ki ga je po njegovem lastnem priznanju burja prinesla k nam, natvezili tu v Trstu in jo je on v svoji najvisti odložil v „Slovenca“, daja vendar reagirati z višjih vidikov, hočemo storiti to po priliki.

Glede vsega drugega hočemo tu na kratko in sumarično obračunati žnjim, da bo videl, kako mizerni so njegovi „utiski“, v resnici nevredni resnega zasledovalca resnice.

Torej začnimo po vrsti točko za točko. „Amica“ ne priznava člankar za katoliško glasilo, ker je to iredentovski list, a „Piccola“ označa za gospodarja v Trstu, ker ga čitajo v vsaki hiši. Resnica, ali ne popolna, ker mož burje bi bil moral tudi povedati, da čitajo „Piccola“ tudi po vseh zakristijah in da mu iz zakristij nosijo informacije, kadar treba mahiti po Slovincih.

Slovensko delavstvo v Trstu se deli v dve stranki, ki pa ni nobena krščanska. Tako pripoveduje mož. Resnica pa je ta, da ga ni v N. D. O. — nismo poklicani, da bi odgovarjali tudi v imenu socijalnih demokratov — ni enega delavca, ki bi ne bil krščan, ter da so člani N. D. O., ki po največem delu polnijo n. pr. cerkev pri sv. Jakobu, ki bi bila brez njih — prazna. „Nedelja popoldne se obhaja v imenu alkohola in plesa — pod narodno firmo!“ Nič pa ni izvedel mož o tem, da se v izvestni gostilni v nekem kraju okolice, kjer ne točijo vina pod „narodno firmo“, popiva istotako ali pa še huje nego kje drugje, in da se je v oni gostilni že plesalo od nedelje do nedelje v svetem postnem času. Mari je tudi na tem krivo „glasilo vladajoče slovenske stranke“?

V Trstu bi se „lahko delalo složno“ — modruje mož. Ne ve pa, da se je glasilo njegovih informatorjev naravnost rogalo našemu političnemu društvu, ker je svojčas vabilo duhovnike, naj bi sodelovali v njem!

Kako se možu mešajo v glavi tržaški „utiski“, nam ovaša s tem, da se v eni sapi jezi, ker ima „Edinost“ toliko opraviti s cerkvijo, in jo graja, ker ne poroča, kaj se godi v cerkvi, da-si je bila baje že „opeotovano pozvana“ v to. Neresničnost te trditve nam dokazuje dejstvo, da nam ne pošiljajo več niti škofovih poslanic, niti postnih pism, in da so člankarjevi informatorji v svoji ekskluzivnosti zašli celo tako daleč, da nam ne pošiljajo več niti obvestil, kadar so došli — knjige družbe sv. Mohorja!

Mož se je celo premagal, da je začel v kavarno „Balkan“ in se tam — škandaliziral, ker je gospica za pultom nemški „čebjlja“ z gosti. Ni pa mogel doznati, je-li ta gospica iz Prusije ali odkod.

V kolikor se tiče gostov, stoji dejstvo, da nikjer na Slovenskem (ne izven Ljubljane) ni iz slovenske družbe tako temeljito izključena nemščina kakor ravno pri nas v Trstu! — Pomisliti pa treba, da v kavarni „Balkan“ je lep del gostov Neslovenec, — nekaj tržaških, največ pa iz obeh bližnjih hotelov „Balkan“ in „Evropa“. Tem ne more nikdo predpisavati, v katerem jeziku naj govori! Istotako ne, kakor ni mogel — kakor posnemamo iz istega „Slovenca“ — gostilničar v ljubljanskem „Unionu“ preprečiti, da ne bi na zahtevo gostov godci svirali „Die Wacht am Rhein“!! Glasom dotične notice v „Slovenca“ se gostilničar opravičuje, da je strogo zapovedal svojemu osebju, naj strežejo gostom v istem

jeziku, v katerem zahtevajo postrežbe! No torej?! To pravilo velja tudi v naši kavarni. Mari pa zahtevajo, da bi se v Trstu moral slovenski narodni princip uveljavljati do brezobzirnosti nasproti neslovenskim gostom, dočim naj bi se v Ljubljani, v središču „Slovenije“, na podjetju največje, edine in vseslovenske stranke, celo „Die Wacht am Rhein“ smela opravičevati z oziri na goste.

Blagajničarka kavarne „Balkan“ pa odgovarja sama z nastopno, doposlano nam izjavo:

„Ker „Edinost“ nima svoje kavarne, je „Slovenčeva“ gospoda dopisnika zanesla burja gotovo v kavarno „Balkan“, kjer se je zgražal, ker me je čul nemški govoriti. Priznavam, da se pri blagajni govori tudi nemški, ali le s tuji! Da pa si revež ne bo belil glave, sem-li jaz iz Prusije ali bogve od kod, bodi mu povedano, da sem doma iz Ljubljane, da sem prav pristna Ljubljanka in Slovenka, čeprav sem tam veliko preveč — nemški čula. Še le po svojem prihodu v Trst sem postala zares zavedna Slovenka. Toliko g. dopisniku, da mu ne bo trebalo stikati po mojem rojstnem kraju. Ob enem pa bi mu priporočila, naj raje pometa pred pragom „Uniona“ v Ljubljani, kjer slovenski gostje z dežele — kakor vem jaz dobro — dobivajo „utisek“, da so bili — v Berlinu!“ (Zvršetek pride.)

So li tržaški Slovenci še — Vandali? Tako nekako se povprašuje tukajšnje laško planinsko društvo, ko v svojih listih razpravlja vprašanje o novih kažipotih v tržaški okolici in po Krasu! Italijanska gospoda se namreč boje, da bi naše ljudstvo pokvarilo napise, ki jih hočejo postaviti (kakor rečeno) v tržaški okolici in ven po Krasu. Slovenci nismo bili in nismo nikoli vandali, ako se branimo laških spakedrank na naši zemlji. Vandali pa so oni sinovi 2000-letne dedne kulture, ki po mestih majo in poškodujejo slovenske napise nad zasebnimi trgovinami — kar se v Trstu čisto dogaja.

Umevno pa je samo ob sebi, da ne bomo trpeli laških izkovanek na naši zemlji! Ako hoče to laško planinsko društvo postaviti kažipote, naj jih le postavi kolikor in kamor hoče, a skrbi naj, da bodo slovenska imena trgov, vasi, gora in hribov na prvem mestu — in napisana pravilno. Ako dodajo tem — na drugem mestu — laška izročanja kakor: Sesana, Trebich, Padrich, Basovizza i. t. d., jim Slovenci ne bodo kljubovali, ker vedo, da Italijani ne umejo nego le svoj italijanski jezik.

Za slučaj pa, da mislijo gospoda postaviti le laška imena našim krajem, jim lahko že danes povemo, da naše ljudstvo ne bo trpelo tega usiljevanja tujih imen na svoji zemlji.

Ni treba biti vandali, ko gre za brambo svojih narodnih pravic! Recimo, da bi naše planinsko društvo postavilo po Furlaniji samoslovenske kažipote, ali tudi dvojzračne!

Mislite-li, da bi tamošnji sinovi dedne kulture mirno gledali take napise?! Ne ne!

Ne le, da bi razbili in pomazali napise, ampak „namazali“ bi tudi one, ki bi se drznili postavljati take kažipote!

Bi-li bili radi takega postopanja proti tujim napisom na lastni zemlji tudi Furlani — vandali?!

Mi menimo da ne. Vandali bi bili le v slučaju ako bili kažipoti napravljeni tako, da bi bila italijanščina na prvem in slovenščina na drugem mestu in tako bo tudi pri nas. Spoštujte druge in drugi bodo spoštovali vas!

Ne mislite pa, da bo dovolj, ako opustite iredentistične izkovanke, (kar ste baje že sklenili storiti) ne, mi zahtevamo, da se naša imena pišejo popolnoma pravilno in na naši zemlji — na prvem mestu!

Okoličan.

Splav vojne ladije „Zrinji“. Včerajšnja mornariška slavnost se je vršila ob najkrajšem pomladanskem vremenu. Veliko tujcev je prišlo v Trst, da prisostvujejo tej izlazi za one, ki jim ni to ravno vsakdanja stvar, prekrasni slavnosti. Že v prvih ranah urah je vojno brodovlje, zasidrano v luki, odplulo v miljski zaliv pred ladijedelnico sv. Marka. V ladijedelnici sami ob levi strani nove vojne ladije so bile prirejene tribune in sredi njih dvorni paviljon, okrašen zastavami in zelenjem. Po 10. uri so se začeli tu zbirati slavnosti gostje in povabljeni. Na desni strani vojne ladije kakor tudi v bližini ladijedelnice in na poti do iste je stala več tisoč ljudi broječa množica. Na morju v zalivu, kakor tudi v luki je švigalo veliko večih in manjših parnikov in čolnov praznično zastavami okrašenih.

Ob 10.15 so gromenje topov in huraklici na vojnih ladijah naznanili, da se bliža vojna jahta „Lacroma“, na kateri sta se pripeljala z Brionov nadvojvoda Fran Ferdinand in soproga najvodinja Sofija Hohenberg. Ko se je „Lacroma“ zasidrala v zalivu, sta se nadvojvoda in vojvodinja ukrcala v tender in se pripeljala na slavnosti prostor ter se podala v spremstvu raznih dostojanstvenikov v dvorni paviljon, dočim je vojaška godba svirala cesarsko himno.

Ob 10.30 je zopet gromenje topov naznanilo prihod kumice nove vojne ladije nadvojvodinje Marije Valerije in njenega soproga nadvojvode Frana Salvatorja. Ista sta

se pripeljala na vojni jahti „Miramar“, ki je bila dotlej zasidrana v tržaški luki. Vsprejem na slavnostnem prostoru se je vršil na isti način takov prej.

Razun členov cesarske hiše so se v dvornem paviljonu nahajali mej drugimi namestnik princ Hohenlohe, vojni minister gen. inf. baron Schönaich, mornariški poveljnik admiral grof Montecuccoli, avstrijski domobranski minister FML Georgi in ogrski domobranski GM Hazay, voditelj poljedelskega ministerstva dr. Pop, korna poveljnika Portierek iz Gradca in Grba iz Zagreba ter drugi generali, knezo-nadškof goriški dr. Sedej in kapiteljski vikar, stolni prošt dr. Petronio, istrski deželni glavar dr. Rizzi, podpredsednik tržaškega mestnega sveta dr. Ricchetti kakor zastopnik obolelega župana, predsednik Lloyd dr. Derschata, predsednik višega deželnega sodišča Jakopig in predsednik pomorske vlade Delles, predsednik Stab. tuc. Triestino vitez Hütterot in iz petih oseb obstoječa deputacija mesta Budimpešte s podžupanom dr. Vasilievicem na čelu.

Mornariški superior mons. Ufediček je blagoslovil vojno ladjo, nakar so odstranili zadnje opore ob straneh ladje. Tedaj je mornariški poveljnik pristopil k nadvojvodinji Mariji Valeriji in jo po kratkem nagovoru naprosil, naj obavi krstni čin. Nadvojvodinja je na kratko odgovorila in pritisila na tipko „krstni čin“, na kar je električen tok zagnal tradicionalno botilko šampanjca ob bok ladje in jo razbil. — Mej tem je spregovorila besede: Na najvišje povelje te krstim „Zrinji“. S pritiskom na tipko „Splav“ je dala znamenje k splavljenju in izpregovorila: „Zdrkni v morje, naj te božji blagoslov spremlja povsod!“

Med občno napetostjo se je kolos začel gibati in zdrknil najprej komaj vidno in potem s čim dalje večo hitrostjo velečastveno v morje, kjer je z lastno silo splaval še lep kos naprej. Gromenje topov z vojnih ladij, zvoki godb, huraklici in mahanje s klobuki in robci so spremljali ta velečastni trenotek. — Slavnost splava je končala ob 11.05.

Členi cesarske hiše so si potem dali predstaviti graditelje ladje, nakar so se odpeljali in sicer nadvojvoda Fran Ferdinand s soprogo na jahto „Lacroma“, ki je takoj odplula v Gradež, in nadvojvoda Fran Salvator s soprogo na jahto „Miramar“, ki je odplula nazaj v tržaško luko. — Na vojni jahti „Fantasie“ sta prisostvala slavnosti knez in kneginja Windischgratz z otroci.

Ob 1 uri je bil na vojni jahti „Miramar“ dvorni obed, istočasno na vojni ladji „Habsburg“ banket za više častnike in mnogoštevilno došlo vojne in mornariške atašeje raznih tujih držav.

Zvečer se je v namestništveni palači vršil veliki ples, k katerem je bilo razposlano okoli 700 vabil. Vojne ladije v luki so bile slavnostno razsvetljene.

Odbor političnega društva „Edinost“ se je nastopno konstituiral:

Dr. Josip Wilfan, predsednik, dr. Edvard Šlavik, I. podpredsednik, Alojzij Gorjup, II. podpredsednik, Makso Colić, tajnik, dr. Ljubomir Tomašič, blagajnik.

Iz policijske službe. Viša policijska komisarja tukajšnj. ravnateljstva Fran Josip Hendle in Mihael Pertot sta dobila naslov in značaj policijskega svetnika.

Sedaj dosadi. Ko ve, kaj je to? Nu, da si ne boste razbijali glave, vam hitro povemo, da se tako glasi brzojavka, ki jo je prejel te dni gospod Edvard Kovačič! — Naravno, če brzojavni uradniki ne znajo deželni jezikov.

„Ko mene več ne bo...“ — Gospa Eppe, rojena Gregorič, se je zavarovala na življenje pri „Prvi češki zavarovalnici“ v Trstu družbi sv. Cirila in Metoda v korist za svoto 500 K. To je prva slovenska rodoljubka, ki je z oddajo svoje zavarovalne police naši družbi zagotovila svojo pomoč tudi za slučaj, kadar je več ne bo... Hvala!

Jugoslovanska enciklopedija. V soboto, dne 16. aprila pride v Ljubljano predsednik Jugoslovanske Akademije znanosti in umetnosti dr. T. Smičiklas, da nam osebno pojasni načrt za Jugoslovansko Enciklopedijo.

V to svrhu se bo vršila navedenega dne ob 6. uri zvečer seja „Znanstvenega odseka“ Matice Slovenske.

Na to sejo so vabljeni vsi gospodje, ki so za katero stroko prevzeli sestavljanje abecedarja ali se sicer zanimajo za stvar.

Zborovanje državnih uradnikov. — Službena pragmatika. V nedeljo, dne 10. t. m. se je vršilo po tržaški podružnici društva poštinih prometnih uradnikov sklicano zborovanje državnih uradnikov, na katerem se je razpravljalo o zakonskem načrtu službene pragmatike. Predsedoval je poštini kontrolor g. Pavel Pogatschnigg, vlado je pa zastopal policijski komisar g. dr. Körschner. Zborovanja sta se udeležila tudi državna poslanca dr. Pitacco in Oliva, potem zastopnik poštnega ravnateljstva g. poštini tajnik Marignoni, odposlanec osrednjega vodstva društva poštinih prometnih uradnikov gosp. poštini oficijal Jaroslowski z Dunaja, odposlanec tovariš iz Opatije, g. oficijal Wruss, tovariši dunajske železniške pošte, tovariši iz Kopra in Rovinja ter zastopniki tuk. društev državnih uslužbencev.

Poročevalec, gosp. poštni viši-kontrolor Bezeg, je obširno razpravljal o posamičnih točkah zakonskega načrta ter ga primerjal se službeno pragmatiko v Nemčiji in v Italiji.

Omenil je splošno, da službena pragmatika kakor taka nudi razne pravne in gospodarske koristi ter da je radi tega vsprejemljiva, ne glede na njene slabe strani, katere pa, (kakor je upati) zakono-tajstvo ublaži. Konečno je predlagal naslednjo resolucijo: Današnji, po podružnici društva poštinih uradnikov sklicani shod, katerega so se udeležili tudi uradniki raznih drugih drugih državnih uprav v Trstu ter zunanji odposlanci, sklene, da se vladni načrt službene pragmatike za državne uradnike v splošnem vsprejme, ter naroča osrednjemu vodstvu društva poštinih uradnikov na Dunaju, da zastopa po pooblaščenih zastopnikih pri zakonodajnih činiteljih in zlasti v odseku za službeno pragmatiko ona zboljšanja, katera so se na današnjem zborovanju v splošno korist drž. uradnikov za potrebna spoznala.

Društvenemu vodstvu se razun tega naroča, da nemudoma predlaga predložitev zakonskega načrta, ki naj bi obsegal dovoljenje pristaniščne doklade za Trst in za druge kraje na Primorskem, doklade za zdravilišča ter pristojbine za čezdobre ure in za nočno službo. Dokler pa ta načrt ne postane zakon, se predlaga, da se dovoli državnim uradnikom v Trstu in v zdraviliščih na Primorskem 20 odstot. draginske doklade k plači.

Zastopnik tovarišev iz Opatije pa je predlagal 30 odstot. draginske doklade za Opatijo in pa dunajsko aktivitetno doklado ter je utemeljeval ta predlog s tem, da navaja velike ugodnosti, katerih so deležni v boljših razmerah nahajajoči se ogrski državni uradniki na Reki.

Državna poslanca gg. dr. Pitacco in Oliva sta obljubila pomoč svojih strank. Potem sta govorila še oficijal g. Jaroslowski in višji oficijal g. Kalister, na kar je bila od poročevalca predlagana resolucija enoglasno vsprejeta.

Vspored velikega orkestralnega koncerta, ki ga prireda „Slovenska Čitalnica“, „Srbska Čitalnica“, „Česka Beseda“ in „Dalmatinski Skup“ v Trstu v soboto, dne 16. aprila 1910. v veliki koncertni dvorani „Narodnega doma“ v Trstu: Pri koncertu sodelujejo: gospa Lily Nordgartova, primadona slovenskega deželnega gledališča v Ljubljani; mojster Fran Ondriček, c. in kr. komorni virtuos in profesor konservatorija na Dunaju; skladatelj g. Emil Adamič in popolni orkester c. in kr. pešpolka št. 97 v Trstu pod osebnim vodstvom kapelnika g. P. Teplýja.

1. Beethoven: Vijolinski koncert: a) Allegro moderato; b) Larghetto, attacca; c) Finale. — Izvaja mojster Fran Ondriček s spremljevanjem orkestra.

2. Smetana: Vltava, simfonična pesem. — Izvaja orkester.

3. Weber: Oceanska arija Recije iz opere „Oberon“. — Poje g. Nordgartova s spremljevanjem orkestra.

4. Dvořák: Romanca. (Posvečena od skladatelja mojstru Franu Ondričku). — Izvaja mojster F. Ondriček s spremljevanjem orkestra.

5. Smetana: Arija Milade iz opere „Dalibor“. — Poje g. Nordgartova.

6. Grieg: Peer Gynt. Suita št. 1. a) V jutro. b) Azova smrt. c) Anitrin ples. d) Na dvoru gorskega kralja. — Izvaja orkester.

7. a) Jenko: Laku noč; b) Lisinski: Zborav. — Poje g. Nordgartova, na klavirju spremlja g. Adamič.

8. Laub: Polonaise. — Izvaja mojster Ondriček s spremljevanjem orkestra. — Začetek točno ob 8.30 uri zvečer. — Blagajna se odpre ob 7. uri zvečer.

Cene: Lože za 5 oseb K 30, za 4 osebe K 25. Sedeži v parterju od 1.—8. vrste K 4, od 9.—16. vrste K 3. Stojišča K 1.50. Dijaške vstopnice K 1. V teh cenah je vračunjena tudi vstopnina. Sedeži so v predprodaji dnevno od 12.—8. ure popol. pri vratarji „Nar. doma“.

Med izvajanjem posameznih točk ostane dvorana zaprta.

Zahvala. Rodoljubna gospa Pavla Geržina je podarila dekliški CM. šoli na Acquedottu lepega nagačenega pava, za kar se jej podpisano vodstvo najsrčneje zahvaljuje.

Vodstvo dekliške šole družbe sv. CM. na Acquedottu.

Najdena je bila knjižica, glaseča se nas ime Vaso Mihaljica iz Prova, okraja Livno v Bosni. Knjižica se nahaja v našem uredništvu.

Potres. Na tukajšnjem pomorskem observatoriju so v predminoli noči zabeležili potresni aparati močan daljni potres, katerega ognjišče je utegnito biti oddaljeno 9400 km. Začetek potresa ob 1 uri 35' 1", maksimum 30 mm ob 1 uri 47' 4", konec ob 2 uri 47' 3" jutraj. — Z Dunaja so včeraj poročali: Potresni instrumenti centralnega zavoda za meteorologijo in geodinamiko so v predminoli noči zabeležili dva močna daljna potresa v daljavi 8800 km. Začetek ob 1 uri 34' 15" jutraj srednje evropski čas, maksimum tresenja ob 2 uri, konec okoli 3 ure jutraj. — Nadalje poročajo iz Pule od 12. m.: V minoli noči je bil na tukajšnjem

observatoriju zabeležen zelo močan daljni potres. Začetek ob 1 uri 34' 29", maksimum 24 mm ob 1 uri 44' 53". Gibanje je trajalo od 2. do 3. ure jutraj. Potresno ognjišče je utegnito biti oddaljeno 8000 km.

Tržaška mala kronika.

Padla z zida. Včeraj je 14-letna Ana Pertot iz Barkovelj št. 116 padla z zida in se pri tem močno poškodovala po vsem telesu. Prepeljali so jo v mestno bolnišnico.

Požar. Sinoči okoli 8 ure je pričelo goriti v prodajalnici manufakturne blaga Ivana Slaus v ulici Guardia št. 26. Ogenj, ki se je naglo razširil, je nastal vsled ne previdnosti nekega trgovskega vajenca. Dohli gasilci so po dveurnem delu udušili požar. Škodo cenijo na 30.000 K.

Poskus samomora. Marcela Vodopivec, stara 17 let, stanujoča v ulici Alfieri je sinoči ob 8-30 izpila več dozo octove kisline. Pozvani zdravnik z rešilne postaje jo je dal prepeljati v mestno bolnišnico. Ni znan vzrok, zakaj da si je mlada deklica hotela vzeti življenje, bržkone bo vzrok — običajna nesrečna ljubezen.

Koledar in vreme. — Danes: Hermentid muč. — Jutri: Justin muč.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 12.5° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Semtertja oblačno. Zmerni vetrovi. Temperatura malo spremenjena.

Društvene vesti.

„Narodna Čitalnica“ v Rojanu. Dne 14. t. m. v društvenih prostorih ulica Montorsorio št. 7 ob 8.30 točno redna seja. Vabljeni so vsi gg. odborniki in namestniki. — Vabljeni so tudi bivši tamburaši in diletantje. Vpisovanje novih članov vsak večer od 7. do 10. ure zvečer in ob nedeljah od 9—12 dopoldne. Odbor.

Pri želodčnih katarjih odraslih se mora dajati lahko prebavna hrana, ki poleg tega dovaja trupu prav mnogo hranilnih snovi. Kot tako hrano je priporočati „KUFKE“, ker je lahko prebavljiv in je vsled svoje vsebine beljakovin in rudninskih snovi krepka hrana.

Dražba dalmatinskega vina.

Podpisani naznanja, da se vrši v soboto 16. tek. m. v Barkovljah javna dražba 371 sodov dalmatinskega vina v dveh partijah in sicer 178 sodov belega, črnega in opollo vina, skupno približno 112635 litrov in 193 sodov opollo vina skupno približno 127733 litrov.

V TRSTU, dne 11. aprila 1910.

Odbor upnikov
konkurzne mase Maurizio Morpurgo.

Ker občni zbor sklican na 10. aprila t. l. ni bil sklepčen, vabi „Tržaška posojilnica in hranilnica“ registrovana za druga z omejenim poroštvom na

XVIII. redni občni zbor

kteri bo sklepčen ob vsakem številu navzočih zadružnikov po § 49. zadr. pravil in ki se bo vršil

v nedeljo, dne 24. aprila 1910

ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani v lastni hiši (Piazza della Caserma 2)

Dnevni red:

1. Letno poročilo in potrjenje letnega računa.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Poročilo o gospodarstvu z rezervnim zakladom.
4. Poročilo o reviziji.
5. Razni predlogi *).
6. Volitev načelnstva.
7. Volitev nadzorstva.

TRST, dne 11. aprila 1910.

NAČELNIŠTVO.

*) § 50. Vsak zadružnik sme pri obnem sboru staviti predloge, kateri niso na dnevnem redu. O teh predlogih pa občni zbor ne more precej sklepati, ampak le odloči, če se sploh vzamejo v pretezo, ali če se morajo izročiti posebnemu odboru, ali nadzorstvu, ali pa načelnstvu, da se o njih poroča v bodočem obnem sboru. Ti predlogi se morajo po staviti na dnevni red bodočega obnega zbora.

Potni kovčki. - Torbice in listnice. - Lastna tovarna.

Ivan Rucker, Trst ul. S. Antonio 10

Velika trgovina vsakovrstnih predmetov iz kože za potnike, turiste in planince

V lastni tovarni se izdelujejo kovčki, klobučnice, platnena, umeta izdelana porokovala za kovčke ter se izvršujejo vsakovrstni popravki. — ZMERNE CENE. TRGOVINA JE SEDAJ V SLOVANSKIH ROKAH.

Odlikovana delavnica in zaloga

sedlovja in potnih predmetov

FRIDERIK HERTAUS, TRST, ulica Stadion šte. 10.

Gostilna „Al Ginnasio“ ul. Squero nuovo 7
Izraja in jedila prve vrste. Priporoča se slava
bčinstva za obilen obisk H. Kosič 1237

PEKARNA IN SLAŠČICARNA
FRAN LAMPE
Prodaja svežega kruha 4-krat na dan. - Postrežba točna in na dom

Ali se hočete po ceni obleči?

Pojdite v dobroznano trgovino
ALLA CITTA' DI TRIESTE

Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente).

Tam dobite

Moške obleke . . . od Kron 13 do 56

Obleke za dečke . . . od Kron 6 do 30

Otroške obleke . . . od Kron 2 do 20

Velik izbor blaga iz inozemstva in iz domačih tovarn. Velika zaloga sraja, hlač in drugih predmetov za celavce.

Sprejemajo se naročbe po meri.

ALLA CITTA' DI TRIESTE

Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente)

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Giosue Carducci 31.

Filijalka ul. S. Sebastiano 8.

Velika izbira moških in ženskih čevljev. - Po

prave se izvršujejo točno in solidno

po mernih cenah

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pešene kave

Trgovina Jakob Bambič v Trstu

ulica G. G. št. 1 poznana od Slovencev v okolici in na deželi.

Zaloga vsakovrstn. blaga

za vsako gospodinjstvo na debelo in drobno. Zaloga otrobov, koruze in moke ter različnih jestvin. — Se priporoča udani JAKOB BAMBIČ

Ernest Pegan, Trst

Ulica Caserma 19 (nasproti kavarne Commercio)

Trgovina s svežim in pre-kajenim svinjskim mesom.

Vse vrste salam. Najfin. sir. Mast. Konserve. Praške in graške gnjati.

Razne klobase. — Moderno opremljen beffut.

Vedno sveže DREHERJEVO PIVO. — KRAŠKI TERAN. — Garantirana PRISTNA VINA iz prve vipavske vinorejske sadrge. ŠAMPANJEC. — DE-SERTNA VINA. — LIKERJI ODLIKOVANIH TVRDK.

Gostilničarjem se daje primeren popust.

Pristno brnsko sukno

Pemladna in poletna sezona 1910

Kos dolg 3-10 m	1 kos 7 kron
za popolno moško	1 kos 10 kron
obleko (jopič,	1 kos 12 kron
hlače in :: telov-	1 kos 15 kron
nik :: stane	1 kos 18 kron
	1 kos 20 kron

Kos za salono obleko K 20. Blago za porokovalce, loden za planince, svileni kamgarni itd. razpošilja po tovarni. cenah soli in na realna

TRGOVINA S SUKNOM

Siegel - Imhof v Brnu.

Uzorei gratis in pošt. prosto.

Privatni kupec ima s tem, da naroči blago nara. nost iz tovarn mesta, velike ugodnosti. Radi velike razprodaje vedno sveže blago. — Stalne, ugodne cene. — Tudi majhne naročbe se izvršijo takoj in solidno.

!! NA ZNANJE PEKOM !!

Najboljša vrsta maleca

SILESIA in FRUMENTIN

se dobiva pri

ANDREJU SCHLEIMER

ulica Stadion šte. 12, Trst

Glavni zastopnik z zalogo moke iz znanega mlina

bratov NEUMANN v Aradu i. tovarni čokolado

in sladice: L. SCHMIDL v G. G. G.

Zastonj in poštne prosto se razpošilja:

Domača knjižnica.

Seznan izbranih, najboljših del slovenske literature in svetovne literature v dobrih prevodih. Ig. pl. Kleinmayr i Fed. Bamberg, knjigarna v Ljubljani.

Članom „Trsta“ naznanja odbor, da se bodo vršile vaje odslej vsak torek in petek. Ob omenjenih večerih se vsprejemajo nove pevske moči. Društveni sedež je v veliki dvorani N. D. O. Prva vaja bo v petek ob 8. uri zvečer.

Tržaška gledališča.

POLITEAMA ROSSETTI. V četrtek se vprizori opera „Tosca“.

FENICE. Danes premijera Leharjeve opere „Grof Luksemburški.“

DAROVL

Na botrinjah o priliki krsta Božene, hčerke g. Ludvika Pertot, gostilničarja v Barkovljah, nabralo se je med botri 8 K za bodoči otroški vrtec v Barkovljah, kateri denar je uložen v hranilnici „Obrotniškega društva“ v Barkovljah.

V pretest proti napadom na CMD. so darovali moški podružni. za stav. sklad trgovci, dalmat. krčmarji in pekarni v ulici S. Maurizio 10 K 20 stot. Dodali so pa še stanovanjci v isti ulici. Dragot. Vatovec, Jos. Stolf, Fr. Kranjc, Ljudmila Vatovec, Josip Muha, I. Furlan po 80 stot.; I. Jajčić, I. Kržmančič po 40 stot.; Jos. Buk 60 stot.; D. Zudenigo 20 stot. in Zabrič 10 stot. Denar hrani tajnik podr.

V isti namen darujeta mesto venca na grob pok. Ljubice Sancin v Boljuncu njen boter Fran Venturini 5 K in N. N. 2 K. Denar hrani uprava.

Vesti iz Goriške.

Nova telefonična centrala. De 15. t. m. bo izročena prometu nova telefonična centrala v Gradiški.

Iz Kazelj. Bralno in pevsko društvo „Dneva žar“ v Kazljah priredi v nedeljo dne 8. maja t. l. veselico s petjem, igro in plesom. Toliko v znanje slavnemu občinstvu in bratskim društvom. Bližnja bratska društva so naprosena, da upoštevajo našo prireditev. — V slučaju slabega vremena se veselico odloži na naslednjo nedeljo.

Iz Divače. Dne 17. t. m. priredi dramatični odsek pevskega društva „Zorislava“ v Sežani igro „Vrnitev“ v enem dejanju, ki se jo na belo nedeljo uprizorili v Sežani z najlepšim uspehom.

Pričakuje se obile udeležbe, ker je užitek res krasen.

Vesti iz Istre.

Imenovanje. Občinski zastop Ocizla—Klanec v Klanecu je imenoval v svoji seji dne 11. t. m. g. R. Božič-a stalnim tajnikom in blagajnikom. — Čestitamo!

Iz Boljunca. V otroški bolnišnici v Trstu je umrla 5-letna hčerka-ljubljenka rodbine Antona Pavla Sancina. Globoko užaljena stariša sta dala prenesti mrtvo truplo v Boljunc, kjer se je vršil včeraj pogreb, ki dokazuje o spoštovanju, ki ga uživa rodbina Sancin v Boljuncu. Splošno sočutje Boljuncanov, kateremu se pridružujemo tudi mi, naj bo žalujočemu očetu in materi v uteho in tolažbo.

Opazimo, da je izvršilo prevoz trupa iz Trsta v Boljunc in aranziralo sprevod novo pogrebno podjetje H. Stibel na način, ki dela temu podjetju vso čast.

Iz Brtokov, okraja koperskega: V nedeljo, dne 3. t. m. imel je odbor društva „Samo“ svojo sejo, v kateri je določil, da bo društvo dne 15. maja obhajalo obletnico svoje prve veselice.

Nadejamo se, da bratsko društvo „Istrski Grmič“ iz Sp. Škofije vzame ta sklep v obzir ter svojo nameravano veselico za ta dan preloži na kako drugo nedeljo.

Pričakujemo, da nam bratska društva ostanejo zvesta ter se odzovejo našemu vabilu za sodelovanje pri naši veselici, ki naj postane:

Naš stalen narodni praznik!
Torej na veselo svidenje dne 15. maja t. l.

Ker je predvidevati, da se vsled domačega cerkvenega opasila ne bo možno udeležiti korporativno veselice, ki jo priredi bratsko društvo „Svoboda“ pri Sv. Antonu, se jo sklenilo sodelovati na tej veselici z odsekom pevskega zbora.

Toliko na znanje narodnim bratom pri Sv. Antonu.

Nadalje se je sklenilo napraviti v ponedeljek, dne 4. m. društveni izlet na Sp. Škofije.

Končno se je delegiralo društ. tajnika, da javno v „Edinosti“ sproži misel ustanovitve „Zveze narodnih društev na Koperščini“.

Želeti bi bilo, da se ta plemenita ideja oživotvori čim prej.

Namen „Zveze“ bi bil podpirati narodna društva in eventuelno tudi gospodarske zadruge.

Podpisani hrani tozadevna pravila ter prosi bratska društva, naj se izvolijo pismenim putem izreči za kraj, kjer bi se sestali zastopniki društev v svrhu posvetovanja in oživotvorenja te cele ideje.

Josip Bertok, tajnik društva „Samo“.

Iz Kozine. Na povdarjanje dopisnika iz Hrpelja dne 7. t. m. v „Edinosti“, na posebno povdarjanje, da se lokal, kjer se je dne 4. t. m. vršil ustanovni shod podružnice sv. C. in M., nahaja na hrpeljskih tleh, bi mi gotovo ne odgovarjali.

Dopisnik bi želel zopet kak domač prepri in neslane polemike po slovenskih časopisih, ki imajo svoj dragocen prostor za vse kaj pametnejše reči. Ali mi tega ne maramo. Diši vsa stvar preveč po abderitstvu. Za rešitev vaših spornih vprašanj so primerna druga mesta. Samo radi tega bi se mi torej ne oglasili, ali v dopisu je citati, da je od tega abderitstva odvisna „prekoristna stvar“ družbe sv. C. in M. In mi smo res prepričani, da bi bil nekdo zmožen v tem imenu oškodovati samo družbo sv. C. in M. Saj je roval v istem imenu tudi proti kozinski ljudski knjižnici, edini daleč naokrog, katera vrši proti vsem okolnim vsem brez razlike svojo kulturno nalogo, akoravno so Kozinci, v prvem redu pevsko društvo „Venec“, žrvovali stotine za njo.

Ker čutimo, da bi bil ravno tako zmožen rovat proti naši podružnici, smo se oglasili ter obetamo, da se vsakemu takšnemu poskusu gospoda, ki je nadahnil tisti dopis — povdarjamo nadahnil, ker je pisec dopisa najbrže udeležjen — najnergičneje vpremo ter da bomo neusmiljeno razkrivali njegovo nekulturno in nerodoljubno početje. Pisali bomo resna poglavja o morali.

Druge slovenske de ele.

Emancipacija slovenskega delavstva na Štajerskem. Štajersko slovensko delavstvo je bilo doslej organizirano v izključno nemški socijalni demokraciji, kjer ni uživalo v jezikovnem oziru niti najmanjših pravic. Posledica temu je bila, da se je vsak slovenski delavec prej ali slej ponemčil. Kakor se zdi, se obrača stvar v tem oziru na bolje. V Kapfenbergu, na gor. Štajerskem, je pričelo med slovenskim delavstvom gibanje za samostojno slovensko socijalno-demokratsko organizacijo ki so jo ustanovili v nedeljo 10. t. m.

V nemški „Kranjski hranilnici“ je meseca marca dvignilo 818 strank 1 milijon 165.404 K, stanje hranilnih vlog je vsled tega padlo na okroglo 48 mil. kron. Tekom dveh let je stanje hranilnih vlog padlo za 21 milijonov.

Književnost in umetnost

Beseda o slovanskem obrednem jeziku pri kat. Jugoslovanih. Pod tem naslovom je izšla brošurica, v kateri je ponatisnjena razprava, ki jo je objavila „Edinost“ pod naslovom: „Škofu Naglu v slovo“. — Priporočamo to brošurico, ki se dobiva v tiskarni „Edinost“ za ceno 30 vinarjev vsem onim, ki se zanimajo za predmetno vprašanje. Čisti dobiček je namenjen zgradbi novega šolskega poslopja pri sv. Jakobu.

Odda se meblirana soba dvem gospodom ali pa tudi enemu pri slovenski družini v ulici Tivarnela 3, vrata 8. 603

Pozor! Napoljake testenine, bolonjski riž, salaa s sicilijanskega paradajza se prodajajo v ulici F. rmeto 3. 546

Ubožen slovensk. visokošol. isče dobrot. ika, ki bi mu posodil nekaj denarja, ker je v veliki revščini. Ponudbe na Ins. oddalek E inosti pod št. 272. 572

Novo hišo na Korzu v Gorici s pritličjem in nadstropjem, vasko štiri sobe, proda L. eban P. eter, Šempeterska c. 7. Gorica. 579

Trgovski sotrudnik želi službe v kaki večji trgovini v Trstu ali v okolici. Izrujen je v speco-iji, železnini, u-nju in manufakturi. Naslop takoj. Naslov pove In-teratni d-delek Elinosti. 601

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

Piazza della Caserma št. 2, I. n.
v lastni hiši (Vhod po glavnih stopnicah) Telefon 952

Ima na razpolago jekleno varnostno celico

in je varna proti vltomu in proti požaru, v kateri so shramblce, ki se oddajajo strankam v najem ki sicer

za celo leto kron 30 za četrt leta kron 12
za pol leta „ 20 za en mesec „ 6

Shramblce so 24 centimetrov visoke, 21 centimetrov široke, 48 centimetrov globoke — Shramblce ne more nihče drugi odpreti kakor stranke, ki same osebno shranijo svoje stvari, kojih ni treba prijaviti.

Oddaja hranilne pušice

katero se priporoča posebno starileta, da na najnovejši in najuspešnejši način navajajo štediti svojo deco

Nadaljna pojasnila daje zavod ob navadnih urah.

Ker sem prisiljen v kratkem se preseliti

prodajalo se bo vse blago, kakor batist, perkal, oksford, zefir, platno, panama, sukno, obleke, čevlji itd. itd.

po čudežno nizkih cenah.

: ulica Nuova št. 36 :

Trgovina posameznih partij

Sigmund Vamos

EN OBISK ZADO-
STUJE, DA SE PRE-
PRIČATE O TEJ
UGODNI PRILIKI!

Stajer-ska vina

(priprava na miš-maš)

kakor tudi pristni Opolo in belo z Visa sadko, ali pa pristni istrski teran domače vrste, izbrani refoski in A-ti „pumante“ se dobivajo samo v zalogi v na in buteljki

E Jurcev, Trst, Acquadotto 9.

SPREJEMA POŠILJATVE.

Ugodna prilika!

Z dnem 16. februara 1910

se je otvorila

Nova : trgovina.

IZDELANE MOŠKE OBLEKE

Velik izbor otroških oblek, površnikov, paletot, raznih hlač, telovnik, fantazija itd. itd.

Prodaje se tudi na obroke

Ul. Madonnina 8, I. nad.

Caro & Jellinek

Družba z omejenim poroštvom
internacionalno prevažanje in selitv

na vse kraje

s posebnimi zaprtimi vozovi.

Sedeži na Dunaju, v Budimpešti in v Ljubli.

Telef. 16-27. Trst - Ulica Carradori 15 - Trst

Caro & Jellinek

Telef. 16-64.

ZALOGA VAKOVRSTNEGA

Oglja in Premoga.

Via delle Poste št. 6

vogal Via Nicolò Machiavelli

30%

Ker smo nakupili na Dunaju veliko partijo manu-

fasturnega blaga, izdelanih oblek ter ženskih in mo-

ških čevljev, se p. n. uja slavnemu občinstvu priika

z znižanjem cen za 30%

Via Poste 6, vogal via Nicolò Machiavelli.

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

Zdravljenje : krvi

Čej „Tisočerni cvet“ (Millefiori)

Četi kri ter le izvrstno sredstvo proti onim slujajm, če peče v želodcu, kakor proti slavnemu prebavljanju in hemeroidam. Jeden enot za zdravljenje stane 1 K. ter se dobiva v edlitovani lekarni

PRAXMARER - „AI DUE MORI“

Trst (mestna hiša) Telefon 377

Postne pošiljave se izvršujejo takoj in franco, ako se doplača Kron 1-10.

Pohištvo

svetlo in temno, posamezni kosi, cele spalne in jedilne sobe, oglebala, slike itl. itl.

vse po nizki ceni.

Izgotovlj. moške obleke

in šivalni stroji

na obroke in ceno. — Proda

IVANKA DOREGHIN, Trst

(Zalogi pohištva) ul. Madonnina 8

Po nizki ceni

se dobijo hišne in kuhinjske potrebščine, orodja za razna rokodelstva ter železnine. Bogat izbor lončene posode, pri

UMBERTO CESCÀ, TRST

Via della Caserma št. 11.

Prave praktične žepne svetiljke „IMPE-

RATOR“ po Kron 2-50 komad.

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%

30%